

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

6. oktober 2016 *

»Præjudiciel forelæggelse — arbejdskraftens frie bevægelighed — nationale tjenestemænd, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ — alderspension — valgmulighed — suspension af eller fortsat tilslutning til den nationale pensionsordning — begrænset sammenlægning af den pension, som er optjent under den nationale pensionsordning, og den pension, som er optjent under Unionens pensionsordning«

I sag C-466/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig) ved afgørelse af 8. april 2015, indgået til Domstolen den 3. september 2015, i sagen:

Jean-Michel Adrien m.fl.

mod

Premier ministre,

Ministre des Finances et des Comptes publics,

Ministre de la Décentralisation et de la Fonction publique,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz (refererende dommer), og dommerne C. Lycourgos, E. Juhász, C. Vajda og K. Jürimäe,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Jean-Michel Adrien m.fl. som selvmødere

— den franske regering ved D. Colas og S. Ghiandoni, som befuldmægtigede

* Processprog: fransk.

— Europa-Kommissionen ved D. Martin, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 45 TEUF og 48 TEUF samt artikel 4, stk. 3, TEU.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Jean-Michel Adrien m.fl. på den ene side og Premier ministre, ministre des Finances et des Comptes publics samt ministre de la Décentralisation et de la Fonction publique på den anden side vedrørende sagsøgerne i hovedsagens pension under den nationale pensionsordning.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union (herefter »vedtægten«) og ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Unionen (herefter »ansættelsesvilkårene«) er fastsat ved Rådets forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 259/68 af 29. februar 1968 om vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber og om ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i disse Fællesskaber samt om særlige midlertidige foranstaltninger for tjenestemænd i Kommissionen (EFT 1968 I, s. 30), som ændret ved Rådets forordning (EU) nr. 1240/2010 af 20. december 2010 (EUT 2010, L 338, s. 7).
- 4 Det bestemmes i vedtægtens artikel 77:
»En tjenestemand, der har gjort tjeneste i mindst ti år, er berettiget til pension. [...]«
- 5 I vedtægtens artikel 83, stk. 2, er fastsat følgende:
»Tjenestemændene bidrager med en tredjedel til finansieringen af disse pensionsordninger. [...]«
- 6 Artikel 12, stk. 1 og 2, i bilag VIII til vedtægten fastsætter følgende:
»1. Tjenestemanden, der før det 63. år udtræder af tjenesten af andre grunde end død eller invaliditet, har ved sin udtræden, såfremt han ikke er pensionsberettiget straks eller senere, ret til følgende:
a) hvis han har tilbagelagt en tjenestetid på mindre end et år og ikke har gjort brug af ordningen i artikel 11, stk. 2, udtrædelsespenge svarende til tre gange det beløb, der er tilbageholdt af grundlønnen som alderspension, fraregnet beløb, der eventuelt er udbetalt i henhold til artikel 42 og 112 i [ansættelsesvilkårene]
b) i de øvrige tilfælde de ydelser, der er omhandlet i artikel 11, stk. 1, eller indbetaling af den aktuarmæssige modværdi heraf til en privat forsikring eller en pensionsfond efter eget valg, hvorved det sikres:

[...]

2. Uanset stk. 1, litra b), har en tjenestemand, der ikke er fyldt 63 år, som siden sin tiltrædelse har betalt til erhvervelse eller opretholdelse af pensionsrettigheder under en national pensionsordning, en privat forsikring eller en pensionsfond efter eget valg, som opfylder betingelserne i stk. 1, som definitivt udtræder af tjenesten af andre grunde end død eller invaliditet, og som ikke straks eller senere har ret til alderspension, ved sin udtræden ret til udbetaling af udtrædelsespenge svarende til den aktuarmæssige modværdi af de pensionsrettigheder, som han har erhvervet under sin tjeneste i institutionerne. I disse tilfælde trækkes de beløb, der er udbetalt til erhvervelse eller opretholdelse af pensionsrettigheder under den nationale pensionsordning, jf. artikel 42 og 112 i [ansættelsesvilkårene], fra udtrædelsespengene.«

7 Det følger af ansættelsesvilkårenes artikel 2:

»Ved midlertidigt ansat forstås i disse ansættelsesvilkår:

[...]

c) den, der ansættes for at assistere en person, der udfører et i henhold til traktaten om Den Europæiske Union eller traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde fastsat hverv, en valgt formand for en af Unionens institutioner eller organer, eller en af de politiske grupper i Europa-Parlamentet eller Regionsudvalget eller en gruppe i Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, og som ikke er udvalgt blandt Unionens tjenestemænd

[...]«

8 Ansættelsesvilkårenes artikel 39, stk. 1, første afsnit, har følgende ordlyd:

»Ved udtræden af tjenesten er en ansat i henhold til artikel 2 berettiget til alderspension, overførsel af den aktuarmæssige modværdi eller udbetaling af udtrædelsespenge på de betingelser, der er fastsat i afsnit V, kapitel 3, i vedtægten og i bilag VIII til vedtægten. Når den ansatte har krav på alderspension, nedsættes hans ret til pension forholdsmæssigt med de betalinger, der er sket i henhold til artikel 42.«

9 Ansættelsesvilkårenes artikel 41 fastsætter følgende:

»For så vidt angår finansieringen af den sociale sikringsordning i henhold til afdeling B og C ovenfor finder bestemmelserne i artikel 83 og 83a i vedtægten samt artikel 36 og 38 i bilag VIII dertil tilsvarende anvendelse.«

Fransk ret

10 Artikel 46b i loi n° 84-16 du 11 janvier 1984 portant dispositions statutaires relatives à la fonction publique de l'État (lov nr. 84-16 af 11.1.1984 om vedtægtsmæssige bestemmelser for den offentlige forvaltning), som ændret ved loi n° 2002-73 du 17 janvier 2002 de modernisation sociale (lov nr. 2002-73 af 17.1.2002 om social modernisering) (herefter »lov nr. 2002-73«) fastsætter følgende:

»En tjenestemand, der er udstationeret i en myndighed eller en organisation i udlandet eller i en international organisation kan, selv om han deltager i pensionsordningen, der gælder for udstationeringen, anmode om at betale til ordningen efter lov om pension til civile og militære tjenestemænd. I dette tilfælde kan pensionsbeløbet, der er optjent i forbindelse med sidstnævnte, tillagt pensionsbeløbet der eventuelt er optjent i forbindelse med arbejde som udstationeret, ikke være højere end den pension, tjenestemanden ville have fået, hvis ikke han havde været udstationeret, og pensionen efter loven om pension til civile og militære tjenestemænd bliver i givet fald nedsat til det pensionsbeløb, der optjenes i forbindelse med den pågældende udstationering.

Gennemførelsesbestemmelserne til nærværende artikel fastsættes ved dekret fra Conseil d'État.»

- 11 Artikel L. 87 i code des pensions civiles et militaires de retraite (lov om pension til civile og militære tjenestemænd) i den affattelse, der følger af lov nr. 2002-73, bestemmer følgende:

»I de tilfælde, hvor en tjenestemand eller en militærperson, der i løbet af sin karriere er udstationeret i en myndighed eller en organisation i udlandet eller i en international organisation, har valgt at fortsætte sin pensionsindbetaling i henhold til artikel L. 61, kan det pensionsbeløb, der er optjent i henhold til denne lov, tillagt det pensionsbeløb, som eventuelt modtages i henhold til den tilbagelagte tjenestetid som udstationeret, ikke være højere end den pension, som han ville have optjent, såfremt han ikke havde været udstationeret, og denne lovs pension nedsættes i givet fald med det pensionsbeløb, der er optjent ved denne udstationering.

[...]«

- 12 Samme lovs artikel R-74-1 fastsætter følgende:

»En udstationeret tjenestemand, som nævnt i artikel 46b i lov nr. 84-16 af 11. januar 1984 som ændret om vedtægtsmæssige bestemmelser for den offentlige forvaltning, kan anmode om at betale til ordningen efter loven om pension til civile og militære tjenestemænd inden for en frist på fire måneder at regne fra den dato, hvor afgørelsen om udstationering eller fornyelsen heraf er meddelt den pågældende.

Anmodningen fremsættes skriftligt til den myndighed, som tjenestemanden er udstationeret til.

En tjenestemand, som har givet samtykke til det i første afsnit fastsatte alternativ, er pligtig at betale det i artikel L. 61, 2°, nævnte bidrag til den regnskabsansvarlige, som er udpeget ved dekret af finansministeren, i henhold til de ved dekret fastsatte nærmere bestemmelser herfor. Manglende overholdelse af denne betalingsforpligtelse medfører, at tjenestemandens tilslutning til nærværende ordning suspenderes.

En tjenestemand, som inden for den foreskrevne frist ikke har udøvet sin valgmulighed, anses for at have givet afkald på muligheden for at betale til ordningen efter loven om pension til civile og militære tjenestemænd.

I tilfælde af fornyelse af en udstationering videreføres det valg, som tjenestemanden har tilkendegivet for den foregående udstationeringsperiode, stiltiende, medmindre han inden for den i nærværende artikels stk. 1 fastsatte frist giver meddelelse om valg af det modsatte alternativ.»

- 13 I cirkulære af 18. december 2002 blev det for de pågældende myndigheder præciseret, hvorledes den ordning, der er fastsat i artikel 46b i lov nr. 84-16 af 11. januar 1984 om vedtægtsmæssige bestemmelser for den offentlige forvaltning og artikel L. 87 i lov om pension til civile og militære tjenestemænd, som ændret ved lov nr. 2002-73, skulle gennemføres.

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 14 Sagsøgerne i hovedsagen er franske tjenestemænd, der som referendarer er udstationeret til Den Europæiske Unions Domstol, hvor de er ansat som midlertidigt ansatte. Idet de obligatorisk indbetaler til Unionens pensionsordning, har de ret til pension under denne ordning, hvis de har en tjenestetid på ti år i en EU-institution eller i et EU-organ. Såfremt de udtræder af tjenesten, inden de ti år er tilbagelagt, er de i det store og hele, afhængig af tjenestetidens varighed, berettiget til enten

udtrædelsespenge svarende til tre gange det beløb, der er tilbageholdt af grundlønnen som alderspension, eller indbetaling af den aktuariemæssige modværdi af de alderspensionsrettigheder, der er erhvervet i Unionen, til en privat forsikring eller en pensionsfond efter deres valg.

- 15 I henhold til den i hovedsagen omhandlede franske lovgivning skal en tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ, vælge mellem to pensionsalternativer under den nationale ordning.
- 16 Tjenestemanden kan for det første suspendere sin tilslutning til den franske pensionsordning under udstationeringsperioden. I dette tilfælde er han udelukkende tilsluttet Unionens pensionsordning, idet hans pension under den franske pensionsordning nedsættes forholdsmæssigt med de år, hvor han ikke har været tilsluttet. Sidstnævnte pension sammenlægges imidlertid i det hele med den pension, der hidrører fra rettigheder erhvervet i forbindelse med tilslutningen til Unionens pensionsordning.
- 17 For det andet kan tjenestemanden fortsætte med at bidrage til den franske pensionsordning, og dermed forblive tilsluttet denne ordning. I dette tilfælde erhverver han under udstationeringsperioden rettigheder i henhold til nævnte ordning. Det pensionsbeløb, som han herunder oppebærer, kan kun supplere den pension, der er optjent i henhold til Unionens ordning, inden for grænserne af den pension, han ville have optjent under den nationale ordning, såfremt han ikke havde været udstationeret (maksimumsbeløbsreglen). Som følge heraf nedsættes den nationale alderspension i forhold til den pension, der er opnået ret til under Unionens pensionsordning, på en sådan måde, at det sammenlagte beløb af de to pensioner ikke overstiger det således fastsatte beløbsloft (udligningsreglen). Udligningen angår det samlede franske pensionsbeløb og ikke alene det pensionsbeløb, der svarer til den udstationeringsperiode, som har givet anledning til en dobbelt tilslutning.
- 18 Sagsøgerne i hovedsagen har under deres udstationering valgt at forblive tilsluttet den franske pensionsordning og har således betalt til sidstnævnte ordning og Unionens pensionsordning samtidigt. De har, eller kan opnå, en tjenestetid på ti år i en EU-institution, der berettiger dem til pension under Unionens pensionsordning. Idet den pension fra Unionen, som sagsøgerne i hovedsagen har optjent eller kan optjene, er højere end den franske pension, som de ville have optjent, såfremt de ikke havde været udstationeret, oppebærer de ikke eller kommer ikke til at oppebære nogen pension under den franske pensionsordning i henhold til den i hovedsagen omhandlede franske lovgivning.
- 19 Sagsøgerne i hovedsagen har ved en anmodning modtaget den 6. marts 2012 bedt den franske stat om at ophæve den pågældende nationale lovgivning. Da denne anmodning ved stiltiende afgørelse truffet den 6. maj 2012 blev afslået, har de indbragt denne afvisning for Conseil d'État.
- 20 Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Tilsidesætter en national ordning, der gør det muligt for en tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution, i udstationeringens varighed at vælge enten at afbryde betalingen til pensionsordningen i dennes hjemstat, hvor pensionen efter denne nationale ordning således fuldt ud kumuleres med de pensionsfordele, der er forbundet med udstationeringen, eller at vælge fortsat at betale til den nationale pensionsordning, hvor pensionen således begrænses til det beløb, der er nødvendigt for, at den samlede pensionsydelse, herunder pension opnået i henhold til den ordning, som udstationeringen er underlagt, svarer til den pension, han ville have opnået, såfremt han ikke havde været udstationeret, forpligtelserne efter artikel 45 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, set i lyset af samme traktats artikel 48 og princippet om loyalt samarbejde nævnt i artikel 4 i EU-traktaten?»

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 45 TEUF, sammenholdt med artikel 48 TEUF og artikel 4, stk. 3 TEU, skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der fører til, at en national tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ, som i udstationeringens varighed vælger at forblive tilsluttet den nationale pensionsordning, helt eller delvist fortaber de fordele, som følger af tilslutningen til sidstnævnte ordning, hvis han har tilbagelagt en tjenesteperiode på ti år i Unionens tjeneste, som giver ret til pension i henhold til Unionens pensionsordning.
- 22 Det bemærkes indledningsvis, at selv om medlemsstaterne har bevaret deres kompetence til selv at udforme deres sociale sikringsordninger, skal de imidlertid overholde EU-retten ved udøvelsen af denne kompetence og navnlig EUF-traktatens bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed (dom af 1.4.2008, *Gouvernement de la Communauté française og Gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, præmis 43, og af 21.1.2016, *Kommissionen mod Cypern*, C-515/14, EU:C:2016:30, præmis 38).
- 23 Det skal således efterprøves, om EUF-traktatens bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede. Hvis dette er tilfældet, skal det derefter afgøres, for det første om en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede udgør en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed og i bekræftende fald, om en sådan hindring for det andet er begrundet.
- 24 Hvad for det første angår anvendeligheden af EUF-traktatens bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed følger det af fast retspraksis, at en statsborger i Unionen, som arbejder i en anden medlemsstat end oprindelsesmedlemsstaten, og som har accepteret en stilling i en international organisation, er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 45 TEUF (jf. dom af 15.3.1989, *Echternach og Moritz*, 389/87 og 390/87, EU:C:1989:130, præmis 11, af 16.2.2006, *Rockler*, C-137/04, EU:C:2006:106, præmis 15, og af 4.7.2013, *Gardella*, C-233/12, EU:C:2013:449, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Det følger heraf, at unionsborgere, der arbejder for en EU-institution eller et EU-organ i en anden medlemsstat end deres oprindelsesmedlemsstat, såsom sagsøgerne i hovedsagen, ikke kan fratages de sociale rettigheder og fordele, som tilkommer dem efter artikel 45 TEUF (jf. dom af 15.3.1989, *Echternach og Moritz*, 389/87 og 390/87, EU:C:1989:130, præmis 12, og af 16.2.2006, *Rockler*, C-137/04, EU:C:2006:106, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 Hvad for det andet angår spørgsmålet om, hvorvidt en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede udgør en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen, skal det bemærkes, at artikel 45 TEUF er til hinder for enhver foranstaltning, som ganske vist finder anvendelse uden forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, men som kan gøre det vanskeligere eller mindre attraktivt for unionsborgerne at udøve de i EUF-traktaten sikrede grundlæggende friheder (dom af 1.4.2008, *Gouvernement de la Communauté française og Gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, præmis 45, af 10.3.2011, *Casteels*, C-379/09, EU:C:2011:131, præmis 22, og af 5.2.2015, *Kommissionen mod Belgien*, C 317/14, EU:C:2015:63, præmis 23).
- 27 Selv om den primære EU-ret ganske vist ikke kan garantere den forsikrede person, at en flytning til en anden medlemsstat har neutrale virkninger for den sociale sikring, navnlig hvad angår ydelser i anledning af sygdom og alderspension, idet en sådan flytning, henset til de forskelle, der er mellem medlemsstaternes ordninger og lovgivninger, i det konkrete tilfælde kan være mere eller mindre fordelagtig eller bebyrdende for den pågældende person med hensyn til social beskyttelse, fremgår det af fast retspraksis, at en national lovgivning i det tilfælde, hvor dens anvendelse er mindre fordelagtig, kun er forenelig med EU-retten, hvis bl.a. denne nationale lovgivning ikke stiller den berørte arbejdstager mindre gunstigt end dem, der udøver hele deres beskæftigelse i den medlemsstat, hvor

denne lovgivning finder anvendelse, og såfremt den ikke blot indebærer, at den pågældende indbetaler sociale bidrag, som ikke kommer ham til gode (dom af 18.4.2013, Mulders, C-548/11, EU:C:2013:249, præmis 45, og af 21.1.2016, Kommissionen mod Cypern, C-515/14, EU:C:2016:30, præmis 40).

- 28 Domstolen har således flere gange anset foranstaltninger, der har den virkning, at arbejdstagere ved at udøve deres ret til fri bevægelighed mister de sociale fordele, som sikres dem ved en medlemsstats lovgivning, særligt når disse fordele udgør modydelsen for de bidrag, som de har indbetalt, for at udgøre hindringer (jf. dom af 21.10.1975, Petroni, 24/75, EU:C:1975:129, præmis 13, af 1.4.2008, Gouvernement de la Communauté française og Gouvernement wallon, C-212/06, EU:C:2008:178, præmis 46, og af 18.4.2013, Mulders, C-548/11, EU:C:2013:249, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 Med hensyn til den i hovedsagen omhandlede lovgivning bemærkes, at såfremt en tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ i udstationeringens varighed vælger at forblive tilsluttet den nationale pensionsordning, pålægger nævnte nationale lovgivning pensionen hidrørende fra denne tilslutning en maksimumsbeløbsgrænse og et krav om udligning. Ifølge disse bestemmelser kan det pensionsbeløb, som tjenestemanden vil oppebære under den nationale pensionsordning, kun supplere den pension, der optjenes under Unionens pensionsordning, inden for grænserne af den pension, han ville have optjent under den nationale ordning, såfremt han ikke havde været udstationeret, og den nationale pension nedsættes i forhold til den pension, der er opnået ret til under Unionens pensionsordning, på en sådan måde, at det kumulerede beløb af de to pensioner ikke overstiger det således fastsatte beløbsloft.
- 30 Disse regler om maksimumsbeløb og udligning bevirker, at en tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ, og som under udstationeringen forbliver tilsluttet den nationale pensionsordning, helt eller delvist fortaber de fordele, som følger af tilslutningen til sidstnævnte ordning, hvis han har tilbagelagt en tjenesteperiode på ti år i Unionens tjeneste, som giver ret til pension i henhold til Unionens pensionsordning. Den tjenestemand, som forbliver tilsluttet den nationale pensionsordning, betaler under sådanne omstændigheder bidrag uden modydelse herfor. De nævnte regler kan således hæmme en sådan tjenestemands udøvelse af den ved artikel 45 TEUF sikrede frihed eller gøre udøvelsen heraf mindre tiltrækkende.
- 31 For så vidt som den franske regering har gjort gældende, at den fortsatte tilslutning til den nationale pensionsordning er en valgmulighed, der gives i den i hovedsagen omhandlede lovgivning, og ikke en forpligtelse, må det konstateres, at denne omstændighed ikke kan fjerne en sådan lovgivnings karakter af at være en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed.
- 32 Den fakultative karakter af den fortsatte tilslutning til den nationale pensionsordning ændrer nemlig intet ved, at reglerne om maksimumsbeløb og udligning, som finder anvendelse såfremt denne valgmulighed benyttes, bevirker, at den tjenestemand, som gør brug af nævnte valgmulighed, har betalt bidrag uden modydelse herfor, hvis han har tilbagelagt en tjenesteperiode på ti år i Unionens tjeneste, som giver ret til pension i henhold til Unionens pensionsordning. Når en national pensionsordning giver udstationerede tjenestemænd mulighed for at forblive tilsluttede, skal denne mulighed være udformet således, at den ikke har en sådan virkning, for ikke at udgøre en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed.
- 33 Konstateringen af, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede udgør en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed, drages heller ikke i tvivl på grundlag af den franske regerings argumentation, hvorefter en sådan lovgivning ikke stiller udstationerede tjenestemænd ringere end de tjenestemænd, som tilbagelægger hele deres karriere i oprindelsesmedlemsstaten.
- 34 En sådan lovgivning stiller nemlig en udstationeret tjenestemand, der er både er tilsluttet Unionens pensionsordning og den nationale pensionsordning, ringere end en tjenestemand, der bliver i oprindelsesmedlemsstaten, og som kun er tilsluttet sidstnævnte ordning, for så vidt som kun den

førstnævnte, skønt han har betalt til begge ordninger samtidigt, lider et helt eller delvist tab af de fordele, som følger af tilslutningen til den nationale pensionsordning, hvis han optjener pensionsrettigheder under Unionens pensionsordning.

- 35 Hvad for det tredje angår spørgsmålet, om der foreligger en eventuel begrundelse, må det endelig konstateres, at den forelæggende ret ikke har gjort anmærkning om nogen begrundelse for den hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed, som den i hovedsagen omhandlede lovgivning udgør. På samme måde har den franske regering i sit indlæg for Domstolen afstået fra at påberåbe sig en sådan begrundelse for denne lovgivning.
- 36 Under disse omstændigheder må det fastslås, at en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede udgør en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed, som er sikret ved artikel 45 TEUF.
- 37 Det er følgelig uforholdt at tage stilling til fortolkningen af artikel 48 TEUF og artikel 4, stk. 3, TEU.
- 38 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 45 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der fører til, at en national tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ, som i udstationeringens varighed vælger at forblive tilsluttet den nationale pensionsordning, helt eller delvist fortaber de fordele, som følger af tilslutningen til sidstnævnte ordning, hvis han har tilbagelagt en tjenesteperiode på ti år i Unionens tjeneste, som giver ret til pension i henhold til Unionens pensionsordning.

Sagens omkostninger

- 39 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 45 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der fører til, at en national tjenestemand, der er udstationeret i en EU-institution eller i et EU-organ, som i udstationeringens varighed vælger at forblive tilsluttet den nationale pensionsordning, helt eller delvist fortaber de fordele, som følger af tilslutningen til sidstnævnte ordning, hvis han har tilbagelagt en tjenesteperiode på ti år i Unionens tjeneste, som giver ret til pension i henhold til Unionens pensionsordning.

Underskrifter